

Pismo
ukazuje się
we wtorki
i piątki

Głos

Wtorek

11 listopada 2025

nr 88 (LXXX)

cena: 19 Kč

DZIŚ NARODOWE ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI. DOKŁADNIE 107 LAT TEMU, PO 123 LATACH ZABORÓW, POLSKA ODZYSKAŁA NIEPODLEGŁOŚĆ. POLSKO, WSZYSTKO NAJLEPSZEGO.

To nie Al. Autentycznie Tacy Jesteśmy

WYDARZENIE: Helena Hampalowa, uczennica klasy 8. Szkoły Podstawowej z Polskim Językiem Nauczania w Suchej Górnej oraz 7. klasy Podstawowej Szkoły Artystycznej Bohuslava Martinů w Hawierzowie została laureatką plebiscytu Kongresu Polaków w Republice Czeskiej Tacy Jesteśmy 2025 i otrzymała nagrodę kapituły „Złoty Jestem”. Wyróżnienie odebrała podczas niedzielnej gali w Ośrodku Kultury „Strzelnica” w Czeskim Cieszynie. Nagroda publiczności powędrowała do Zespołu Regionalnego „Błędowice”.

Łukasz Klimaniec

Nawiązanie do sztucznej inteligencji rozpoczynające i zamykające galę (głos Bogdana Kokotka, kierownika artystycznego Sceny Polskiej) w zestawieniu z postaciami nominowanych niosło ze sobą jasny przekaz – w nas nie ma nic sztucznego, jesteśmy tacy, jacy jesteśmy. Finałowa gala wieńcząca plebiscyt Kongresu Polaków w RC była okazją, żeby jeszcze lepiej poznać dziewiątkę nominowanych i ich dokonania – nie tylko za sprawą filmowych prezentacji, ale głównie dzięki ich obecności na scenie i rozmowach, jakie prowadził z nimi Marek Słowiaczek, konferansjer gali. Wyjątek stanowiła nieobecna z powodu wyjazdu na zgrupowanie do Włoch narcziarka klasyczna Anna Milerska, której sylwetkę przybliżyli ze sceny jej rodzice, a widzowie zobaczyli nagrany przez nią film w czasie zgrupowania.

Wypowiedzi bohaterów wieczoru stanowiły esencję idei, jaka przyświeca plebiscytowi. Ogromne brawa zebrała Stefania Piszczek ze Stonawy, której zasługi i dorobek są nie do przecenienia. Pytana, skąd bierze tyle energii, wyjawiała swój sekret.

– Racjonalnie się odżywiam, a rano, kiedy wstaję, z radością patrzę i cieszę się otaczającą przyrodą. Jestem pełna optymizmu. Lekarz mi poradził, żeby każdego dnia przejść jeden kilometr drogi. I jestem wierna tym lekarskim przykazaniom. Ale wszystkim kieruje siła wyższa – przyznała. Dobitnie zabrzmiały jej słowa skierowane do młodych, którzy według niej powinni kontynuować edukację i realizować swoje pasje. – Młodzież powinna zrzeszać się w klubach młodych, w harcerstwie, Stowarzyszeniu Młodzieży Polskiej, w PZKO i zespołach regionalnych, bo tam łączy ich jedno: język ojczysty – podkreśliła pani Stefania.

Stanisław Kołek z Czeskiego Cieszyna-Sibicy, znany z zaangażowa-

• Najbardziej wyczekiwany moment gali. Laureaci Anno Domini 2025 w całej okazałości. Fot. TOMASZ WOLFF

nia w wiele społecznych inicjatyw, zauważył, że każdy ma ten sam kalendarz.

– Dla każdego dzień ma 24 godziny, a tydzień siedem dni. Chodzi o to, jak sobie ustawimy priorytety, jaki zrobimy plan życiowy, z jakich wartości chcemy korzystać. Dziś na przykład dobrodziejstwem dla ludzi są media społecznościowe, ale jeśli korzystamy z nich nieodpowiednio, to stają się one wielkim złodziejem czasu – wyjaśnił.

Mateusz Mokrosz z Trzyńca charakteryzując uprawiane przez siebie biegi na orientację wytłumaczył, jak biega się z mapą i wyznał, że podczas takich biegów i jemu zdarzało się zgubić. Bogdana Najder nie tylko zdradziła kulisy pracy twórczej nad kolejnymi spektaklami „Teatryku Bez Kurtyny”, ale i wspólnie z częścią zespołu odegrała na scenie fragment sztuki „Oponki”.

Decyzją kapituły składającej się z członków Rady Kongresu Polaków w RC nagrodę kapituły Złoty Je-

stem (czek w wysokości 25 tys. koron) otrzymała młoda skrzypaczka Helena Hampalowa z Suchej Górnej. Mówiąc o muzycznej pasji, przyznała, że w jej rodzinie skrzypce zajmują szczególną rolę. Grają na nich jej wujkowie, mama i jej dwaj bracia.

– Skrzypce są magiczne, bo mają w sobie dusze – stwierdziła laureatka, która ma już koncie występy w filharmonii. A Zespół Regionalny „Błędowice”, laureat Nagrody Publiczności (otrzymał najwięcej głosów za pośrednictwem SMS-ów oraz kuponów z „Głosu” i zdobył czek na 20 tys. koron) efektywnym programem tanecznym wywołał burzę oklasków w „Strzelnicy”.

Gratuluując nominowanym Józef Szymeczek, wiceprezes Kongresu Polaków w RC, podkreślił, że wszyscy są zwycięzcami. – Uświadommy sobie, że żyjemy w społeczeństwie, które liczy 30 tys. osób. To takie małe miasteczko. A ile w nim talentów, niesamowitych wyczynów sportowych i artystycznych. Chce

się żyć w takim społeczeństwie – zaznaczył.

Zwrócił uwagę, że wśród wyróżnionych są zarówno doświadczeni działacze, jak i młodzi ludzie. Doświadczonym życzył, żeby Pan Bóg dał im... dwa życia – żeby jeszcze zdążyli wiele rzeczy zrobić i znaleźli czas na przekazanie wiedzy młodym pokoleniom. Młodym życzył wytrwałości w tym, co robią, bo sprawia to wielką radość wszystkim.

Nawiązując do terminu gali, która odbywa się w okolicach Narodowego Święta Niepodległości, przyznał, że to celowy zabieg, bo poprzez działalność wszystkich pokoleń, ich zaangażowanie, pasję, pieśni, słowa i to, co jest wokół, uśmiecha się Polska.

– To dla nas źródło wielkiej siły i radości. Każdy chciałby, żeby ta radość towarzyszyła nam aż po życia kres, a może i dłużej, bo Polska nie zginie i ta radość będzie trwała także w kolejnych pokoleniach Polaków z Zaolzia – powiedział. – Chciałbym, żeby z polskości na Zaolziu cie-

szyli się nie tylko Polacy, ale także wszyscy, którzy obok nas żyją na tej ziemi. Tym naszym szczęściem i radością chętnie się podzielimy, bo my, Polacy z Zaolzia, tacy właśnie jesteśmy – podkreślił na koniec.

Wydarzenie przyciągnęło mnóstwo osób z regionu. Wśród gości byli m.in. prezes Kongresu Polaków w RC Mariusz Wałach, członkowie Rady Kongresu, prezes Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w RC Helena Legowicz, wicekonsul Marzena Karwowska z Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie, a także wiceburmistrz Czeskiego Cieszyna Vit Slovák. ▲

O koncercie „Moje serce we Lwowie” w „Dziupli” piszemy na stronie 2

Fotoreportaż z Tacy Jesteśmy do obejrzenia na stronie 3

Wywiady z laureatami w piątkowym numerze

DZIŚ...
11
listopada 2025

Imieniny obchodzą:
Anastazja, Marcin
Wschód słońca: 6.47
Zachód słońca: 15.51
Do końca roku: 50 dni
(Nie)typowe święta:
Narodowe
Święto Niepodległości
Przysłówie:
„Gdy mróz na świętego Marcina, będzie tęga zima”

JUTRO...
12
listopada 2025

Imieniny obchodzą:
Renata, Witold
Wschód słońca: 6.49
Zachód słońca: 15.50
Do końca roku: 49 dni
(Nie)typowe święta:
Światowy Dzień Drwala
Przysłówie:
„Witold w listopadzie grzmi, rolnik wiosną śni”

POJUTRZE...
13
listopada 2025

Imieniny obchodzą:
Liwia, Stanisław, Stanisława
Wschód słońca: 6.51
Zachód słońca: 15.48
Do końca roku: 48 dni
(Nie)typowe święta:
Międzynarodowy Dzień Niewidomych
Przysłówie:
„Na Stanisława Kostkę ujrzyć śniegu drobnotkę, a na Ofiarowanie (21. 11) przydadzą się sanie”

POGODA
wtorek

dzień: 10 do 12°C
noc: 5 do 3°C
wiatr: 2-3 m/s

środa

dzień: 9 do 11°C
noc: 6 do 4°C
wiatr: 1-3 m/s

czwartek

dzień: 13 do 15°C
noc: 7 do 5°C
wiatr: 3-5 m/s

Niepodległość to atrybut demokratycznego państwa

W Konsulacie Generalnym RP w Ostrawie odbyła się w piątkowe popołudnie uroczystość z okazji przypadającego na 11 listopada Narodowego Święta Niepodległości Polski. Z zaproszenia kierującego placówką dyplomatyczną konsula Stanisława Bogowskiego skorzystali przedstawiciele polskich organizacji działających na Zaolziu, nie zabrakło też reprezentantów sceny politycznej Ostrawy i Cz. Cieszyna. Patriotyczną atmosferę upiększyli młodzi chórzysci chóru „Trallala” z Polskiej Szkoły Podstawowej w Czeskim Cieszynie, prowadzeni przez Beatę Brzóske.

Janusz Bittmar

Konsul Stanisław Bogowski w krótkiej rozmowie z „Głosem” zaakcentował ważny wymiar Narodowego Święta Niepodległości w kontekście obecnej trudnej sytuacji geopolitycznej na świecie. – To święto ma dla nas, Polaków, kolosalne znaczenie. Nam się wydawało jeszcze parę lat temu, że wojny i inne kataklizmy w Europie są już za nami, i że nas nie dotyczą. Że będzie tylko lepiej pod tym względem. A jest niebezpiecznie. I należy zadać sobie pytanie, czy byliśmy tak naiwni – stwierdził Bogowski. – Nie nam przystoi jednak tworzyć światową politykę. Powinniśmy przekazywać, zwłaszcza młodemu pokoleniu, wartości najwyższe, a niepodległość to jeden z najważniejszych atrybutów demokratycznego państwa – podkreślił konsul.

W uroczystym spotkaniu wzięli udział czołowi przedstawiciele prawie wszystkich polskich organizacji działających na Zaolziu i w całej Republice Czeskiej. Kongres Polaków w RC reprezentował jego wiceprezes, Józef Szymczek, Polski Związek Kulturalno-Oświatowy prezes Helena Legowicz i wiceprezes Andrzej Suchanek, Macierz Szkolną w RC prezes Marek Bystron i wiceprezes Elżbieta Śterba-Molenda. Miło było spotkać w konsulacie również przedstawicieli młodego pokolenia działaczy,

● Konsul Stanisław Bogowski otworzył uroczyste spotkanie. Fot. TOMASZ WOLFF

obecny był m.in. Marek Konieczny, prezes Stowarzyszenia Olza Pro. Bezpośrednio z Pragi dotarł poseł parlamentu RC Bogusław Niemiec, dla którego ostatnie dni są bardzo wymagające. – Cały tydzień spędziłem w Pradze, obowiązki poselskie w Sejmie ruszyły pełną parą – zdradził nam Niemiec.

Lista gości była pokaźna, gospodarze przywitali w swoich progach również czeskich przyjaciół repre-

Nasza rozmowa zahaczyła też o... Ostrawę i Czeskiego Cieszyna. Z grodu nad Olzą z zaproszenia skorzystali wiceburmistrz Vít Slováček z żoną Petřą Slováček-Rypienową. – Czujemy się tu zawsze świetnie – ocenili rangę i organizację imprezy w Konsulacie. Petr Veselka, burmistrz Morawskiej Ostrawy i Przywozu, zdradził „Głosowi”, że nowoczesna i prężnie się rozwijająca Polska bardzo mu imponuje.

Powiew Lwowa w »Dziupli«

Znakomity muzyczny spektakl „Moje serce zostało we Lwowie” poświęcony barwnemu okresowi życia Mariana Hemara z czasów jego pracy w Radiu Wolna Europa zobaczyli widzowie w niedzielny wieczór w „Dziupli” w Czeskim Cieszynie.

Marian Hemar to pochodzący ze Lwowa polski poeta, satyryk, dramaturg, tłumacz poezji, autor tekstów piosenek takich jak np. „Kiedy znów zakwitną białe bzy”, „Czy pani Marta jest grzechu warta”, „Ten wąsik”, czy „Upić się warto”. Muzyczny spektakl „Moje serce zostało we Lwowie” przenosi widzów do powojennych lat, gdy był on związany z londyńskim Radiem Wolna Europa. Jak wspominał artysta, z rozkazu generała Sikorskiego na początku 1942 roku został wezwany do pracy w Ministerstwie Informacji i Dokumentacji. – Przyjechałem do Londynu... I tak ten Londyn stał się moim domem zastępczym – przyznawał artysta, który z powodu zaangażowania w pracę rządu emi-

● Leszek Zduń wcielił się w rolę Mariana Hemara. Fot. ŁUKASZ KLIMANIEC

gracyjnego był w komunistycznej Polsce „śle widziany”. W Londynie prowadził teatrzyk polski w klubie emigrantów polskich. Współpracował m.in. z Władą Majewską, mużą „Wesołej Lwowskiej Fali”, audycji

tyryczne do bieżących wydarzeń. Występujący w „Dziupli” artyści – Agata Klimczak-Końakowska, aktorka, reżyserka i autorka scenariuszy, laureatka wielu konkursów recytatorskich i konkursów poezji śpiewanej, Bartłomiej Abramowicz, pianista i kompozytor współpracujący z Teatrem Piosenki i Leszek Zduń, aktor, autor scenariuszy, reżyser, współtwórca Teatru Klasyki Polskiej – poprzez piosenki, skecze i fragmenty audycji w bardzo sugestywny sposób i z charakterystycznym lwowskim akcentem przybliżyli publiczności miłość Mariana Hemara do Lwowa. Publiczności usłyszała piosenki, które w oryginale wykonywane były przez Władę Majewską, Mirę Zimińską i Ludwika Sepolińskiego.

Koncert w „Dziupli” był możliwy dzięki dofinansowaniu Instytutu Rozwoju Języka Polskiego ze środków budżetu państwa oraz Funduszu Rozwoju Zaolzia Kongresu Polaków w Republice Czeskiej.

(klm)

Tacy Jesteśmy w obiektywie

● Helena Hampalowa dała próbkę swoich nieprzeciętnych umiejętności. Słuchając nastolatki można odnieść wrażenie, że urodziła się ze skrzypcami.

● Prowadzący galę Marek Słowiaczek ze Stefaną Piszczek. To był jeden z najbardziej wzruszających momentów niedzieli.

● Na scenie Natanieł Kluz (z lewej) ze szkolnym kolegą Krystianem Dąbkowskim.

● Stanisław Kołek w górnym wydaniu.

● Piękna część gali, czyli dziewczyny z Zespołu Regionalnego „Błędowice”.

● Józef Szymczek, wiceprezes Kongresu Polaków w Republice Czeskiej, w emocjonalnym przemówieniu, w którym nawiązał do 11 listopada, mówił o tym, że Polska nie zginie i ta radość będzie trwała także w kolejnych pokoleniach Polaków z Zaolzia.

Zdjęcia: ŁUKASZ KLIMANIEC, TOMASZ WOLFF

● Mateusz Mokrosz doskonale orientuje się nie tylko w terenie, ale także na scenie.

● Bogdana Najder (pierwsza z prawej) przyjechała do Czeskiego Cieszyna z karwińskim Teatrykiem bez Kurtyny.

● Bystrzyckie „Wiolinki” podbiły serca publiczności.

PARTNERZY PROJEKTU

Radość podczas spotkania kultur

Kultura Raciborza i okolic spotkała się z kulturą Śląska Cieszyńskiego w pierwszy czwartek listopada w Domu PZKO w Orłowej-Lutyni. W trakcie warsztatów w ramach projektu „Na ludową nutę” dzieci z przedszkola w Krzyżanowicach w powiecie raciborskim oraz przedszkolaki i pierwszaki z Orłowej-Lutyni wspólnie lepiły kluski śląskie, wykonywały lalki z materiału, poznawały strój ludowy obu regionów i podstawy owczareczka, tańca ludowego.

• Ubrane w stroje regionalne Alina Kudła z Krzyżanowic wraz z Barbarą Mraćną, wieloletnią kierowniczką ZPIT „Suszanie”, przybliżyły dzieciom specyfikę ubioru ludowego obu kultur.

Łukasz Klimaniec

W Domu PZKO w Orłowej-Lutyni było gwarno, tańecznie i bardzo wesoło, bowiem pojawiła się 22-osobowa grupa przedszkolaków z Krzyżanowic wraz z nauczycielkami i instruktorkami tamtejszego Gminnego Ośrodka Kultury, by spotkać się z dziećmi ze szkoły i przedszkola w Orłowej-Lutyni.

– Nasze przedszkole od kilku lat współpracuje z przedszkolem w Krzyżanowicach i te regularne

wizyty naszych podopiecznych są stałym elementem rocznego przed-szkolnego planu – wyjaśniła Mirela Solich, nauczycielka ze Szkoły i Przedszkola z Polskim Językiem Nauczania w Orłowej-Lutyni. – Chcąc przybliżyć dzieciom tradycję oraz zapoznać je z kulturą obu przygranicznych regionów, postanowiliśmy zjednoczyć siły i zorganizować po raz pierwszy takie warsztaty – dodała. Wydarzenie mogło dojść do skutku dzięki finansowemu wsparciu Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie.

Spotkanie rozpoczęło odpiewanie „Mazurka Dąbrowskiego”, po którym dzieci zostały podzielone na cztery mieszane orłowsko-lutyńsko-krzyżanowskie grupy. Pod okiem

Anny Pawlik z krzyżanowickiego GOK uczyły się robić tzw. motanki, lalki z materiału znane już w czasach słowiańskich. – W dawnych czasach chowane w nich było zboże i ziola. To miało chronić dziecko i dom. A dziś to zabawa, by przybliżyć dzieciom tę tradycję – wyjaśniła instruktorka.

Ubrane w stroje regionalne Alina Kudła z Krzyżanowic wraz z Barbarą Mraćną, wieloletnią kierowniczką ZPIT „Suszanie”, przybliżyły dzieciom specyfikę ubioru ludowego obu kultur, pokazując czym się charakteryzuje, czym różni, a co go łączy. Dzieci miały też okazję ubrać strój ludowy, w którym na końcu warsztatów zatańczyły owczarecz-

• Sporo uciechy było podczas wspólnego lepienia kluszek śląskich. Zdjęcia: ŁUKASZ KLIMANIEC

ka, którego podstaw nauczyla je w trakcie zajęć Aleksandra Świerczek, instruktorka Zespołu Tanecznego „Uśmiech” z Tworkowa. Sporo uciechy było podczas wspólnego lepienia kluszek śląskich pod okiem Aurelii Łuski i Magdaleny Krawarczyk – przedszkolaki i pierwszaki nauczyły się z kawałków ciasta kulać kluski, które następnie trafiły na obiad, ale w wersji „na słodko”.

– Nasze dzieci lubią tutaj przyjeżdżać. Zwykle jeżdżą z nami starszaki. Choć dzieci zmieniają się co roku, wiele z nich ma rodzeństwo, które im opowiada o tym, że byli w Orłowej i robili fajne rzeczy. Dlatego ta grupa już nie mogła doczekać tego wyjazdu – przyznała Monika

Kwaśnica, dyrektorka przedszkola w Krzyżanowicach.

Sabina Ciuraskiewicz, szefowa GOK-u w Krzyżanowicach, podkreśliła, że projekt ma za zadanie polepszenie tego, co łączy mieszkańców obu przygranicznych terenów, ale także tego, co jest różne, a wynika z historii, przemian społecznych, a czasem z możliwości dostępu do zasobów naturalnych czy osiągnięć związanych z industrializacją.

– Poprzez takie zajęcia można przekazać dzieciom umiłowanie do naszej ziemi, tradycji, do tego, że jesteśmy stąd i że nasza kultura jest tak samo ważna i fajna, jak wszystkie to, co pokazują nam w telewizji – stwierdziła.

Wyjątkowa przedszkolanka

Właśnie dlatego powstają takie wystawy – mówi Marian Steffek z Ośrodka Dokumentacyjnego Kongresu Polaków w RC, słysząc, że postać Heleny Knabówny nie zajmuje szczególnego miejsca w powszechnej świadomości mieszkańców regionu. A przecież biorąc pod uwagę jej bogaty dorobek pedagogiczny, poświęcenie się pracy z dziećmi i społeczne zaangażowanie przerwane salwą niemieckich karabinów, Helena Knabówna powinna być obecna w pamięci. Przypomina ją wystawa, jaką można oglądać w siedzibie Kongresu Polaków w RC przy ul. Grabińskiej w Czeskim Cieszynie.

Łukasz Klimaniec

Przyczynkiem do wystawy jest 80. rocznica tragicznej śmierci Heleny Knabówny. Ta obdarzona wieloma talentami 50-letnia wówczas kobieta, została w 1945 roku rozstrzelana w czasie zbiorowej egzekucji na cmentarzu żydowskim w Cieszynie. Mówi o tym ostatnia z wystawowych plansz. Ale żeby lepiej poznać bohaterkę ekspozycji, należy uważnie przeszedzieć te wcześniejsze, na których niewysoka, szczupła, ale pełna wdzięku kobieta najczęściej widnieje na bardzo dobrej jakości zdjęciach w towarzystwie dziecięcych grup przedszkolnych.

Urodzona w Dąbrowie w 1894 r., po ukończeniu szkoły ludowej i wydziałowej, skończyła kurs dla nauczycielek przedszkoli w Polskim Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie. Następnie została nauczycielką przedszkola w Łazach, które mieściło się w budynku miejscowej szkoły ludowej, a później pracowała w przedszkolu w Orłowej-Kopani-nach.

– Była bardzo lubiana. Ze swymi podopiecznymi często organizowała okolicznościowe akademie i przedstawienia. Sama pisała sztuki teatralne i obrazy sceniczne dla dzieci. Uczniów wychowywała w miłości do Ojczyzny (Polski i Za-

olzia) oraz w szacunku do historii, tradycji, kultury i przyrody – dodajemy się z plansz wystawy.

Knabówna grywała w przedstawieniach teatralnych, recytowała wiersze, była też solistką w Chórze Związku Ewangelickiej Młodzieży w Orłowej. Swoją rolę kształciła na lekcjach śpiewu w Morawskiej Ostrawie, a widzowie amatorskich przedstawień i operetek uważali, że mogłaby być zawodową artystką. Ze swoimi zdolnościami aktorskimi chętnie dzieliła się z koleżankami, ucząc ich pracy na scenie. Co więcej – jeździła na łyżwach, ćwiczyła gimnastykę, wioślowała, pływała, chodziła na górskie wycieczki. Postraciła życie na maszynie eleganckie suknie, męskie koszule i kostiumy na przedstawienia teatralne.

Działała m.in. w Harcerstwie Polskim w Czechośłowacji, Macierzy Szkolnej, Towarzystwie Nauczycieli Polskich, a w latach 1938-1939 także w Związku Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” w Polsce i Obozie Zjednoczenia Narodowego (Obwód Zaolziański).

W 1937 r. przeprowadziła się z Dąbrowy do Orłowej, do domu swej siostry Berty Berger. W czasie wojny potajemnie uczyła polskiego. Działając w Związku Walki Zbrojnej-Armii Krajowej pomagała rodzinom ofiar hitlerowskiego terroru, więźniom oraz żołnierzom i oficerom polskim w obozach jenieckich. Wysłała m.in. paczki żywnościowe do oflagu w Murnau. Na począt-

• Helena Knabówna była nieprzeciętną postacią. Warto wybrać się na wystawę poświęconą jej życiu. Fot. ŁUKASZ KLIMANIEC

ku 1945 r., spodziewając się wyzwolenia, szyla już polskie flagi. Jednak 15 marca 1945 r. na skutek donosu została aresztowana przez Gestapo i osadzona w cieszyńskim więzieniu. 30 marca 1945 r. w czasie zbior-

rowej egzekucji została rozstrzelana na cmentarzu żydowskim w Cieszynie. 14 czerwca 1945 r. w czasie ekshumacji jej ciało zostało zidentyfikowane przez siostrę. 27 czerwca 1945 r. ofiary egzekucji pochowano

w zbiorowej mogile na cmentarzu komunalnym w Cieszynie. Wystawę można oglądać od 4 listopada do 11 grudnia, od wtorku do piątku w godzinach od 8.00 do 15.00.

Przed 80 laty rozpoczął się pierwszy rok akademicki

Niewiele brakowało, a Ostrawa nie miałyby Wyższej Szkoły Górniczej. Uczelnia mogła zostać przeniesiona do Pragi lub zostać w mieście Przybram, gdzie działała od założenia. Przed 80 laty, 1 listopada 1945 roku, został zainaugurowany pierwszy rok akademicki nad Ostrawicą.

– Przypominamy sobie ten jubileusz z dumą i szacunkiem dla naszych poprzedników, którzy zdolali stopniowo wybudować w Ostrawie cenioną instytucję – trzecią największą politechnikę w Republice Czeskiej – stwierdził rektor WSG-UT Igor Ivan.

Przybram miał państwową szkołę górniczą (niemieckojęzyczną) od 1849 roku. Niespełna pół wieku później otrzymała ona statut uczelni wyższej, a w 1904 roku używaną do dziś nazwę Wyższa Szkoła Górnicza. Już wówczas zaczęły się dyskusje o tym, gdzie uczelnia po-

winna się znajdować. Niemiecka część grona profesorskiego i studentów chciała jej przeniesienia do Czech Północnych. Z kolei po rozpadzie monarchii austro-węgierskiej i powstaniu Czechosłowacji czeška społeczność akademicka uważała, że jej miejsce jest w Pradze.

Do zmian doszło jednak dopiero po II wojnie światowej. Pomimo że większość zainteresowanych ponownie opowiadała się za stolicą, decydujące słowo miał minister szkolnictwa Zdeněk Nejedlý. Kierując się aspektami strategicznymi, przemysłowymi i politycznymi wybrał Morawską Ostrawę. Uczelnia wyższa na wschodzie Czechosłowacji, w rozwijającym się regionie przemysłowym, miała być przeciwwagą do uczelni skupionych w Pradze. Prezydent Edvard Beneš podpisał dekret o zmianie siedziby WSG pomimo sprzeciwu miasta Przybram, części studentów i profesorów.

• Kampus WSG-UT w Ostrawie z lotu ptaka. Fot. ARC WSG-UT.

W pierwszym roku akademickim w Ostrawie studiowało 113 studentów na kierunku hutniczym i 208 na górnictwie. Zajęcia odbywały się w tymczasowych lokalach. Dopiero kilkanaście lat później zaczęto rozważać przeniesienie uczelni z centrum miasta do Poręby. Kampus w Porębie budowano w trzech etapach, od 1964 roku do lat 80. Dziś Wyższa Szkoła Górnicza – Uniwersytet Techniczny ma 7 wydziałów i przeszło 13 tys. studentów. (dc)

Nowość: przystanki na żądanie

Po dziesięciu latach dochodzi do zmiany przewoźnika w trzyniecko-jablonkowskim regionie. Transdev Slezsko zastąpi dotychczasową spółkę Z-Group bus. Podróżni powinni przygotować się na jedną zasadniczą nowość.

Autobusy Transdev Slezsko będą kursować na tym terenie, począwszy od 14 grudnia br., przez 10 lat. Nowy przewoźnik nie planuje żadnych rewolucyjnych zmian zarówno na trasach poszczególnych linii, jak i w rozkładach jazdy. Nowością będzie natomiast wprowadzenie przystanków na żądanie, które staną się regułą praktycznie w przypadku wszystkich połączeń. Wyjątkiem będą dworce autobusowe oraz przystanki na terenie Trzyńca wymagające koordynacji z komunikacją miejską.

Przystanki na żądanie łatwo będzie można odróżnić od tych, na których autobusy będą się zawsze zatrzymywały. Na tabliczce

pod symbolem autobusu będzie czerwony napis „Na żądanie”, zaś w rozkładzie jazdy przy jego nazwie pojawi się krzyżyk „x”. W czasie jazdy o zbliżeniu się pojazdu do takiego przystanku będzie informować spiker. Osoba, która będzie chciała wysiąść, powinna wtedy nacisnąć przycisk „stop”.

Natomiast przy wsiadaniu do autobusu na przystanku na żądanie wystarczy stanąć w widocznym miejscu. Nie trzeba machać na kierowcę – pojazd musi się zatrzymać.

Nowe autobusy w regionie trzyniecko-jablonkowskim będą koloru czerwonego, z napędem na gaz ziemny. Tabor nowego przewoźnika obejmuje 31 autobusów o długości 12 metrów oraz dwa minibusy, które będą obsługiwały mniej uczęszczane połączenia. Każdy pojazd będzie posiadał klimatyzację, darmowe Wi-Fi oraz po dwa ekrany LCD wyświetlające informacje o przebiegu trasy. (sch)

W Cierlicku, miejscowości, gdzie toczy się główna akcja najnowszej czeskiej powieści Danuty Chlup pt. „Vrstvy na dně” (po polsku „Warstwy na dnie”), odbył się w czwartek symboliczny „chrzest” tego tytułu połączony ze spotkaniem autorskim. W ceremonii polania okładki książki szampanem wzięli udział wójt Cierlicka David Biegun oraz Ladislav Chroboczek, autor publikacji o Cierlicku Dolnym i Górnym, który był przewodnikiem pisarki po zalanych przez zaporę terenach. – Korzystałam również z kroniki Cierlicka, w której znalazłam wiele ciekawych konkretnych, m.in. dotyczących budowy tzw. osiedla zastępczego. Z kolei z opisie życia codziennego w latach 50. i 60. ub. stulecia pomogła mi moja mama, która w tym czasie była w wieku jednej z głównych bohaterek powieści, Gretki – przyznała autorka.

Spotkanie z Danutą Chlup prowadziła reporterka radiowa Katarzyna Czerna. Przypomniała, że „Vrstvy na dně” to czwarta powieść zaolziańskiej pisarki wydana w języku czeskim. Trzy poprzednie autorka przetłumaczyła z języka polskiego.

Tę napisała najpierw po czesku. Przyznała jednak, że w przyszłości chciałaby ją wydać również w tłumaczeniu z polskich wydawnictw.

Skąd wziął się pomysł opisać historię wioski, której duża część znalazła się pod powierzchnią wody, autorka tłumaczyła swoim zainteresowaniem regionem, któremu poświęca wiele uwagi jako dziennikarka „Głosu”. – W czasie mojej pracy spotykam się ze świadkami historii, z osobami, które w swoim życiu wiele przeżyły. Brałam też udział w spotkaniach z ludźmi, którzy z powodu zaporę musieli wyprowadzić się z Cierlicka. Na jednym z nich, które odbyło się w Domu Polskim na Kościelcu, wysłuchałam wiele ciekawych wspomnień. Inspiracją był też dla mnie obraz artysty Franciszka Bałona. W bardzo realistyczny sposób pokazywał on ludzi wywołujących spód wody na taczach swój dorobek życia – zdradziła Danuta Chlup.

Niektóre wątki wspomnień byłych cierlickich pisarków wkomponowała do swojej powieści. W książce zawarła również autentyczne wydarzenia wojenne. Jednym z nich była czerlicka egzekucja Franciszka Treli. Z kolei rzeczywiste historie z okupacji niemieckiej, które miały miejsce w Błędowicach i Łomnej,

• Po spotkaniu Danuta Chlup rozdawała autografy. Fot. BEATA SCHÖNWALD

spłotła z fikcyjnymi losami swoich książkowych postaci.

Wspólnie z Katarzyną Czerną zastanawiały się też nad wieloaspektowością tytułowych warstw na dnie, które symbolizują przeplatanie się teraźniejszości z przeszłością, ale też mogą skutecznie ukryć bolesne wspomnienia czy wręcz wstydliwe tajemnice tak, jak ma to miejsce w powieści.

W czasie czwartkowego spotkania w Domu Kultury w Cierlicku pytania zadawała również publiczność. Było ich tyle, że nie na wszystkich chętnych przyszła kolej. Poruszono m.in. powtarzający się w książkach Danuty Chlup problem krzywdy i przebaczenia, możliwości przetłumaczenia na język czeski tytułów, które na razie pojawiły się tylko w ję-

zyku polskim, oceny czytelników w mediach społecznościowych czy szczegółów samego pisania. Uczestnicy wieczoru autorskiego mieli możliwość wysłuchania w wykonaniu Katarzyny Czernej fragmentu powieści opisującej przeprowadzkę do nowo wybudowanego domu, a po spotkaniu uzyskania autografu pisarki. (sch)

Janusz Bittmar

CHANCE LIGA

LIBEREC – KARWINA 6:0

Do przerwy: 4:0.
Bramki: 29. i 43. Mahmić, 83. i 90. Mašek 9. Krollis, 19. Stránský.
CZK: 13. Traore (K).
Karwina: Lapeš – Traore, Boháč, Camara, Fleišman – Labík (81. Kříšťan), Bužek – Ayaosi (81. Kačor), Samko (59. Štorman), Šigut (46. Singhatch) – Gning (46. Ezech).

To była istna rzeź niewiniątek. Tak na dobrą sprawę karwiniacy sami zgotowali sobie jednak taki los, grając naiwnie, z błędami, a po czwartej straconej bramce myśłami błędząc już w autokarze. Podopieczni Marka Jarolíma po sensacyjnym zwycięstwie ze Spartą Praga szybko wrócili z obłoków na ziemię.

– Chciałbym przeprosić wszystkich kibiców za ten niewypał. Taki mecz to koszmarnie mam nadzieję, że szybko wyciągniemy wnioski z tej przegranej w Liberku – stwierdził zdruzgotany szkoleniowiec Karwiny, Marek Jarolím. Dla trenera, który w październiku przejął drużynę z rąk Martina Hyskiego, to pierwsza porażka za sterem nowego klubu. I brutalna. Gospodarze idealnie wykorzystali przewagę liczebną po wykluczeniu z boiska Traorego. Boczny obrońca karwińskiej ekipy otrzymał czerwoną kartkę po niebezpiecznym faulu w desancie powietrznym.

OSTRAVA – JABLONEC 0:1

Do przerwy: 0:1.
Bramka: 25. Jawo.
Ostrawa: Budinský – Bewene, Chalůš, Pojezný, Šehić (46. Frydrych) – Kričaluš – Buchta, Planka, Boula, Musák (74. Almási) – Pira.

Baník po kolejnej stracie punktów pozostaje przegwożdżony do przedostatniej pozycji w tabeli. O wyniku przesądziła bramka Jawo zdobyta po wrzutce z autu. W identycznym stylu podopieczni trenera Luboša Kozla zdobyli też zwycięskiego gola w meczu z Karwiną. – Trenujemy takie właśnie stałe fragmenty gry do upadłego. Wrzutka z autu to w nowoczesnym futbolu mocna broń – powiedział „Głosowi” Kozel.

Ostrawianie pod wodzą Tomáša Galáska dalej meczą się przede wszystkim w ofensywie. W drugiej połowie gospodarze wypracowali sobie z tuzin dobrych okazji, ale albo zabrakło dokładności, albo świetną interwencję popisał się bramkarz Hanuš.

– Ja widzę światło w tunelu. Pokażaliśmy w drugiej połowie, że potrafimy narzucić rywalowi styl gry, ale wciąż brakuje nam wartości dodanej w postaci lepszej efektywności w polu karnym. Wierzę, że przełamiemy się jeszcze przed przerwą zimową – ocenił spotkanie szkoleniowiec Banika Tomáš Galásek, który w klubie zmienił, po fatalnych jesiennych wynikach zespołu, Pavla Hapala.

● Piłkarze Trzycia (czerwone stroje) pokonali w ważnym meczu Sigmę Ołomuniec B 2:1. Fot. fotbaltrnec

W innych meczach 15. kolejki: Zlin – Bohemians 1905 0:1, Hradec Kr. – Slovácko 4:0, Dukla Praga – Ml. Bolesław 0:1, Sparta Praga – Teplice 2:2, Olomuniec – Pardubice 2:0, Pilžno – Slavia Praga 3:5.
Lokaty: 1. Slavia Praga 33, 2. Sparta Praga 31, 3. Jablonec 31..., 9. Karwina 22, 15. Ostrava 10 pkt.
W nast. kolejce: Teplice – Ostrawa (22. 11., 15.00), Karwina – Hradec Kr. (23. 11., 13.00).

CHANCE LIGA NARODOWA KROMIERZYŻ – OSTRAVA B 0:2

Do przerwy: 0:1.
Bramki: 35. Holaň, 53. Ogbu.
Ostrava B: Hrubý – Měkota, Simer-ský, Miček – Krupička, Holaň, Frydl, Sirotek – Komljenović (89. Baroš) – Zlatohlávek (76. Říha), Ogbu (86. Temel).
Rezerwy Banika zakończyły jesienną rundę z podniesionym czołem. – To był ważny dla nas mecz, bo uspokoił nastroje w drużynie – przyznał trener Ostrawy B Josef Dvorník, który skorzystał w meczu m.in. z członka pierwszej drużyny Banika, Zlatohlávka. Dobre spotkanie rozegrał też Ogbu, właśnie jego trafienie na 2:0, po efektownej akcji Sirotki, definitywnie ostudziło zapędy beniaminka rozgrywek.

W innych meczach 16. kolejki: Tábořsko – Jihlava 2:0, Cz. Budziejowice – Opawa 0:1, Przybram – Žižkov 1:0, Chrudzim – Prosejów 2:2, A. Brno – Slavia Praga B 2:1, Sparta Praga B – Z. Brno 0:3, Vlašim – Ujście n. L. 7:2.
Lokaty: 1. Z. Brno 41, 2. Tábořsko 36, 3. A. Brno 30..., 5. Ostrava B 24 pkt.

MŠFL

FK TRZYNIEC – S. OŁOMUNIEC B 2:1

Do przerwy: 1:1.
Bramki: 17. i 80. Dedič – 2. Kramář.
Trzyniec: Murin – Brak, Samiec, Krahovčík – Vlachovský, Zinhosović (75.

Machuča), Slaměna (75. Agbo), Bolf – Omasta (73. Nguyen), Dedič, Cien-ciala (90. Málek).

Podopieczni Tomáša Hejduška pokonali w meczu na szczycie rezerwy Sigmę, utrzymując się na prowadzeniu w trzecioligowej tabeli. Obie bramki zdobył kapitan gospodarzy René Dedič, na chwilę obecną kluczowy napastnik podbeskidzkiego klubu. Właśnie jego instykt strzelecki będzie potrzebny również w wiosennej rundzie, w której trzyńczanie zamierzają zrealizować plan awansu, a w zasadzie to powrotu do drugiej najwyższej klasy rozgrywek. – Gdyby nie fantastycznie bro-niacy golkiper Sigmę, to nasza wygrana byłaby jeszcze efektowniejsza – skomentował ważne zwycięstwo swej drużyny trener Trzycia Tomáš Hejdušek. Trzyńckiego szkoleniowca ucieszyła też dobra forma Dediča. – Właśnie tego oczekujemy, bramek Dediča, idealnie w takich ważnych meczach – zaznaczył Hejdušek. Trzyńczanie przed przerwą zimową stoczą na Leśnej jeszcze jedną arcyważną bitwę na szczycie tabeli – w najbliższą sobotę o godz. 10.15 z wiceliderem tabeli Hodoninem.

KARWINA B – WSECIN 0:1

Do przerwy: 0:0.
Bramka: 74. Bahounek.
Karwina B: Mrózek – Fukala, Němec, Drobek, Motýčka (60. Galík) – Bržóska, Egwu – Vavřík (81. Valošek), Graf, Duda – Cadu.

Dopiero Wsecin znalazł receptę na rezerwy Karwiny w kłamrze czasowej 24 września-9 listopada. Karwiniacy nie zasmakowali gorzocy porażki właśnie od 24 września, a imponująca seria siedmiu spotkań (pięć zwycięstw i dwa remisy), dobiegła końca w ostatnią niedzielę. Gola na wagę trzech punktów w wyrównanym spotkaniu zdobył w 74. minucie Bahounek.

W innych meczach 15. kolejki: Zlin B – Polanka 2:1, Slovácko B – Witkowi-ce 1:0, Hodonin – Blansko 2:0, Hlubina – Frydek-Místek 2:1, S. Brno – Uniczów 0:1, Hulczyn – Vrchovina 3:0, Hranice – Z. Brno B 0:4.
Lokaty: 1. Trzyniec 36, 2. Hodonin 36, 3. S. Olomuniec B 30..., 12. Karwina B 17 pkt.

IV LIGA-gr. F

W. MIĘDZYRZECZE – BOGUMIN 3:4

Do przerwy: 2:2.
Bramki: 16. i 68. Doležal, 45. Dostál – 5. Fr. Hanus, 40. Mooc, 56. Palčej, 65. Gomola.
Bogumin: Kodeš – Bloksch, Kubík, Sporysz, Fulier (82. Fonš), Fr. Hanus (73. Kubla), Palčej, Kubinski (73. Brak), Vác-laviček, Mooc, Gomola (82. Voznica).

Boguminiacy wrócili po weekendzie na trzecie miejsce w tabeli. Tam też przetrzymują, co w kontekście rewanżowej rundy rozgrywek brzmi dla drużyny Filipa Racki znakomicie. W zaciętym spotkaniu zwycięstwo wywalczył dla gości Tomasz Gomola, który jeszcze w zeszłym sezonie bro-nił barw Wałaskiego Międzyrzecza. W odróżnieniu od poprzedniego klubu, w Boguminie wychowanek Spar-taka Jabłonków gra na pozycji, jaką lubi najbardziej – w ataku. I w każ-dym niemal meczu odwiedzają się trenerowi za zaufanie. – Nie powie-dzieliśmy jeszcze ostatniego słowa w tych rozgrywkach. Stać nas na wie-le – powiedział „Głosowi” Gomola.

HAWIERZÓW – STONAWA 5:2

Do przerwy: 3:1.
Bramki: 9, 12. Směkal, 20. Berek, 48. Putyera, 82. Teplý – 26. Martiník, 63. Maršálek.
Hawierzów: Matěj – Směkal, Hajnoš, Zupko, Gajdošík (85. Jiříček), Zdunek, Berek (60. Kalay), L. Skoupý, Puchel (81. Teplý), Bláhuta, Putyera (85. Hra-bec).

Stonawa: Kaňák (76. Horniak) – Ka-rel (46. Michálek), Čileček, Osvěčík, Maršálek, Motýčka (78. Šiška), A. Věčerek, Brzezina, Příbyl, Martiník, Mikšaník (64. Ndanusa).

Indianie w derbach wywiali się z roli faworyta bez większych problemów. Beniaminek stawiał opór głównie w pierwszej połowie, po zmianie stron zaznaczyła się przewaga Hawierzowa. Indianie umocnili się w fotelu lidera tabeli, wysyłając przed zapadnięciem w zimowy sen klarowny sygnał w kie-runku reszty drużyn: to my jesteśmy głównym pretendentem do awansu w wiosennej rundzie.

BIŁOWEC – CZ. CIESZYN 2:0

Do przerwy: 1:0.
Bramki: 2. Šrěk, 85. Tomášek.
Cz. Cieszyn: Benedík – Sostřonek, Mi-chalčák, Gibiec (66. Dohnal), Voznica (66. Čzedron), Horváth (80. Drevá), Lanc, Šlowiacek, Nguyen, D. Maceček, L. Maceček.

Piłkarze Czeskiego Cieszyna zanoto-wali dziewiątą porażkę w sezonie. Dla beniaminka rozgrywek oznacza to bolesny fakt przezimowania na dnie czwartoligowej tabeli. Mecz ustawiła szybka bramka Šreka, który pokonał Benedíka już w 2. minucie spotkania.

V LIGA

15. kolejka: M. Albrechtice – Sl. Orłowa 2:0 (Dočkal, Moravčík), St. Miasto – Ol-brachice 3:0 (Vývial, Fojtík, Forch), Wrze-sina – Kamiów 3:2, Koberzyce – Witko-wice B 3:2, Krawarze – Jakubczowice 4:1, Darkowiczki – Frensztat 2:0, Bruszperk – Herzmanice 0:1, Benšov D. – Haj 1:1.
Lokaty: 1. Krawarze 34, 2. Haj 28, 3. St. Miasto 26..., 5. Olbrachice 25, 11. Sl. Orłowa 20 pkt.

VII LIGA-gr. B

1. kolejka: Jablónków – Liskowice 5:1, Smilowice – Bystrzyca 2:1, Sucha G. – Cierlicko 2022 1:2, Koprzywnica – L. Piotrowice 0:4, Libhošť – Ostrawica 7:0, Ticha – Dobratice 3:1.
Lokaty: 1. L. Piotrowice 29, 2. Ticha 26, 3. Bystrzyca 25 pkt.

VII LIGA-gr. C

1. kolejka: Nydek – Dobra 1:1, Sn Hawie-rzów – Datynie D. 5:1, B. Orłowa – Wacławowice 4:6, Żuków G. – Oldrzychowice 1:6, Luczina – Wędrzyńa 2:3, Łąki – Dzień-morowice 2:5, Niebory – Sedliszcze 1:0.
Lokaty: 1. Sn Hawierzów 31, 2. Dzień-morowice 30, 3. Wacławowice 24 pkt.

VIII LIGA-MP KARWIŃSKIEGO 7. kolejka: G. Błędowice – Cierlicko 2022 B 1:3, Wierzniowice – L. Piotrowice 2:0.
Lokaty: 1. B. Rychnwał 27, 2. Wierznio-wice 19, 3. Dąbrowa 19 pkt.

VIII LIGA-MP FRYDEK-MISTEK

14. kolejka: Píosek – Gródek 4:0, Mi-lików – Toszonowice 2:5, Smilowice B – Gnojník 1:5.
Lokaty: 1. Toszonowice 27, 2. Milików 27, 3. Píosek 24 pkt.

Siatkówka ze znakiem jakości

14 drużyn siatkarskich stanęło w szranki w międzynarodowym Turnieju o Puchar Baginieckiego Gorola, którego 19. edycja odbyła się w minioną sobotę w Nawsiu. Organizatorem turnieju był Zarząd Główny Macierzy Szkolnej w RC, wsparcia organizacyjnego udzielili też członkowie PTTS „Beskid Śląski”. Ze zwycięstwa w tegorocznej edycji radowali się siatkarze z Łazisk Górnych startujący pod nazwą Słoneczni.

● Uczestnicy turnieju ustawili się do wspólnego zdjęcia. Fot. ARC

Janusz Bittmar

Mecze w nowoczesnej hali w Nawsiu stały na wysokim poziomie. Od początku w tym turnieju nie startują przypadkowe drużyny, ale zgrane zespoły złożone z miłośników siatkówki. W zaciętej rywalizacji, która zakończyła się o godz. 17.30, najlepsi okazali się siatkarze drużyny Słoneczni reprezentujący barwy gminy Łaziska Górne. Goście z Polski wyprzedzili na podium turnieju ekipę Prašivá oraz zespół MASZ złożony z siatkarzy z Bystrzycy. Tuż za podium, na czwartej pozycji, uplasowała się drużyna Baranki z Milikowa. W sumie pod siatką hali w Nawsiu walczyło 14 drużyn. Geograficznie można dodać – od Karwiny po Mosty koło Jabłonko-wa, a włączając w to również Łaziska Górne turniej miał rangę między-narodową.

– Słoneczni to stali bywalcy naszego turnieju. Gratuluję zatem zwycięstwa, byli po prostu najlep-si w tym roku – skomplementował w rozmowie z „Głosem” zwycięską drużynę Grzegorz Skupień ze sztabu organizacyjnego turnieju. – Cieszy-my się z dużego zainteresowania naszą imprezą i już teraz serdecznie zapraszamy do nas za rok, tym bardziej że dobruśmy do pięknego jubileuszu – dodał Skupień. Warunki do gry oraz regeneracji pomiędzy poszczególnymi meczami, stworzone przez organizato-rów, robiły wrażenie na wszystkich uczestnikach turnieju. – Dopisali

● Statuetka Baginieckiego Gorola w oczekiwaniu na zwycięzcę.

sponsory, im też chciałbym podziękować za wsparcie. Oczywiście dziękuję wszystkim drużynom za tak liczny udział, naprawdę było wspaniale – zapewnił w rozmowie z naszą gazetą Skupień. Na zakończenie dodajmy, że najmłodszym uczestnikiem turnieju był dwunastolatek, a najstarszym z kolei 82-letni siatkarz.

OFERTA

PIŁKA NOŻNA. Towarzyski mecz Czechy – San Marino na Miejskim Stadionie w Karwinie (czwartek 13. 11., godz. 18.00).

7 grudnia poznamy mistrza w tenisie stołowym

Mozna zslifować formę do Międzynarodowego Turnieju w Ping-Pongu organizowanego pod auspicjami PTTS „Beskid Śląski”. Rozgrywki zostały zaplanowane na 7 grudnia w Wędrzynie, w miejscowej hali Maja. Początek o godz. 8.00. – Zapraszamy wszystkich fanów ping-ponga do Wędrzyny. W naszym turnieju może zagrać każdy, to impreza przeznaczona dla amatorskich zawodników – zachęca w imieniu organizatorów Arnold Sikora, wiceprezes PTTS „Beskid Śląski”. – Wystarczy osiągnąć wiek 12 lat, bo od tej granicy wiekowej można zagrać w naszym turnieju – dodał Sikora. Poszczególne kategorie zostaną ustalone według liczby nadesłanych zgłoszeń. Zgłoszenia przyjmowane będą do 3 grudnia pod adresem e-mailowym: asdenas@seznam.cz. Kontakt telefoniczny: 736 626 830. (jb)

Gładko i skutecznie

Różnicą klasy pokonali ry-wala piłkarze ręczni Banika Karwina w meczu 9. kolejki Chance Ekstraligi. Podopieczni trenera Michała Brúny nie patyczkowali się we własnej hali z Koprzywnicą, rozbijając przeciwnika 41:23.

CHANCE EKSTRALIGA

KARWINA – KOPRZYWNICA 41:23

Do przerwy: 23:14. **Karwina:** Mo-kroš, Žárský, Voj. Košťálek – Blyzniuk 10, Prašivka 8, Čížek 1, Užek 2, Ha-rabiš 1, Solák 9, Skalický 4, Široký 1, Nantl 4, Bajer.

Karwiniacy we własnej hali rozkręcili w sobotę pokazówkę. To kolejny efektowny wynik drużyny Michała Brúny, który przełożył się na dobre samopoczucie zespołu przed kolejnymi wyzwaniami w tym sezonie. Już dziś Baník zaliczy kolejne ekstrakligo-we spotkanie – tym razem na wyjeździe z trzecimi w tabeli Lowosicami (18.00). Liderem ekstrakligi pozostają szczy-piornici Talentu Pilžno (16 pkt.), Karwina jest druga (14), Lowosice trzecie (12). (jb)

W SKRÓCIE

KONTUZJE W KADRZE URBANA. Trener piłkarskiej reprezentacji Polski Jan Urban nie będzie mógł skorzystać w meczach eliminacji mistrzostw świata z Holandią i Maltą z kontuzjowanych Łukasza Skorupskiego, Jana Bednarka i Krzysztofa Piątka. W piątek rywalem biało-czerwonych na PGE Narodowym będą Holendrzy, a w poniedziałek 17 listopada czeka ich wyjazdowe spotkanie z Maltą. (PAP)

Michael Morys-Twarowski

Ród Matterów to jedna z najważniejszych rodzin w dziejach nowożytnego Cieszyna.

prawdopodobnie pierwszą osobą o tym nazwisku związaną z Cieszyнем był Jan Albrecht Matter (I), z pochodzenia Alzateczyk, przyjęty do prawa miejskiego Cieszyna w 1647 roku. W październiku 1652 roku ożenił się z Anną Jagosz, z którą miał synów Jana Albrechta (II) (ur. 1655) i Ferdynanda (ur. 1659). Jan Albrecht (I) został nobilitowany w 1670 roku i odtąd mógł się podpisywać „Matter von Adlersfeld”.

Trudno powiązać go z innymi osobami o nazwisku Matter, mieszkającymi w tym czasie w stolicy Księstwa Cieszyńskiego. Przykładowo Adam Matter i jego żona Jadwiga mieli córkę Ewę (ur. 1658), a Zygmunt Matter i jego żona Ewa mieli syna Jana (ur. 1670).

W Cieszynie około 1661 roku miał przyjść na świat Krzysztof Matter, misjonarz jezuicki, który od 1709 do śmierci w 1721 roku kierował szpitalem na wyspie Goa. Cieszyńskie pochodzenie tego jezuity budzi jednak pewne wątpliwości. Nie znalazłem go w indeksach cieszyńskich ksiąg metrykalnych, dodatkowo w jednej z publikacji naukowych wskazuje się, że urodził się w Gritschau (dzisiejszy Krčín).

Pierwszy pewny przodek cieszyńskich Matterów

Najstarszym pewnym przodkiem późniejszych cieszyńskich Matterów pozostaje Fryderyk Matter, w 1685 roku przyjęty do prawa miejskiego Cieszyna. Był żonaty z Barbarą, która zmarła jako wdowa 23 maja 1714 roku. Ich syn, urodzony w 1683 roku, na chrzcie otrzymał imiona Jan Karol, ale w dorosłym życiu używał zwykle tylko drugiego. Akurat w bogatych mieszczańskich rodzinach często bywało tak, że dzieci dostawały kilka imion, a później używały jednego – tyle że nie zawsze było to imię pierwsze.

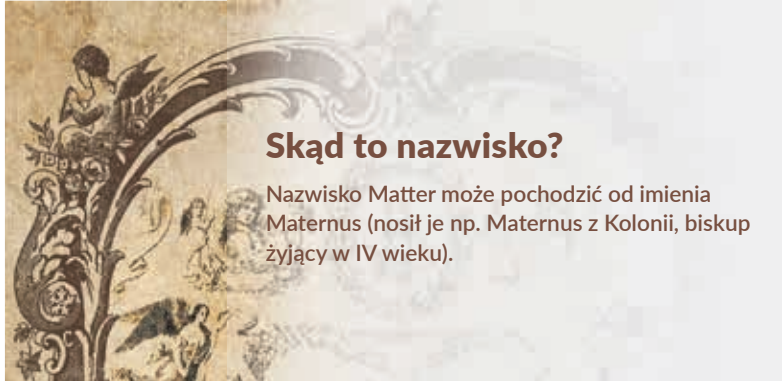
Karol Matter (1683-?) był rzeźnikiem. 7 lutego 1706 roku ożenił się z Magdaleną „Krantik”, z którego to małżeństwa pochodzili: Franciszek Jerzy (ur. 1707), Maria (1709-1710), Jan (ur. 1711), Henryk Melchior (ur. 1714), Karol Fryderyk Antoni (ur. 1716), Anna Magdalena (ur. 1718), Józef (ur. 1721), Helena Weronika (ur. 1723) i Helena Magdalena (ur. 1724).

Dzieci rzeźnika

Różne zawody obrali synowie Karola Mattera. Franciszek Matter (ur. 1707), podobnie jak ojciec, był rzeźnikiem. Żenił się dwukrotnie – w 1734 roku z Zuzanną Suchanek, a w 1763 roku z Marią Kasparek. Obie wybranki Franciszka pochodziły z Cieszyna.

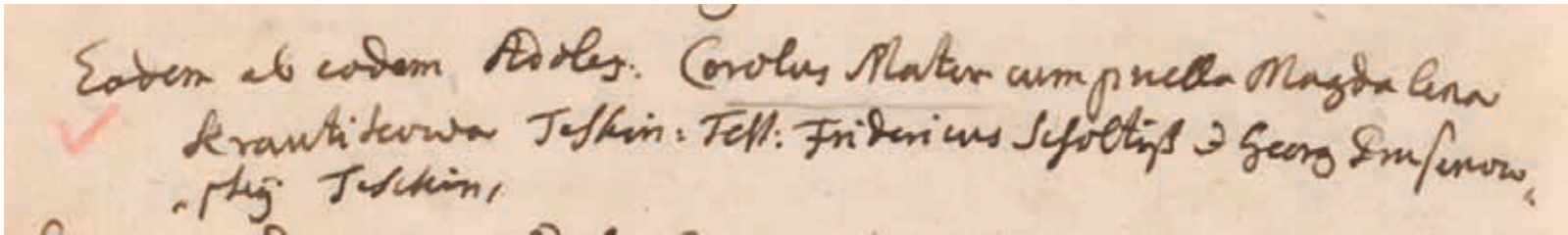
Jan (ur. 1711) został rzemieślnikiem, Henryk (ur. 1714) psamonikiem, a Karol (1716-1789) – wzoorem ojca i najstarszego brata – rzeźnikiem. Rzeczonny Karol Matter ze-

Matterowie

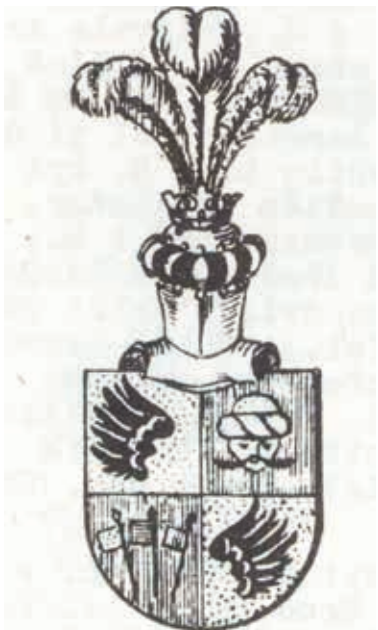

Skąd to nazwisko?

Nazwisko Matter może pochodzić od imienia Maternus (nosił je np. Maternus z Kolonii, biskup żyjący w IV wieku).

• Metryka ślubu Magdaleny i Karola Matterów. Para pobrała się w 1706 roku w Cieszynie. Źródło: Cyfrowe Archiwum Archidiecezji Krakowskiej.

• Herb, który otrzymał Jan Albrecht Matter (I) z Cieszyna, nobilitowany w 1670 r. (Josef Pilnáček, Rody staro-slezska).

nił się dwukrotnie – jego pierwszą żoną była Anna (nie udało mi się ustalić jej panińskiego nazwiska), drugą poślubiona w 1758 roku Anna Grochol z Cieszyna.

Nie tylko Cieszyn

I tak można kontynuować wyczerpującą listę imion i dat – dość powiedzieć, że wspomniany Karol (1716-1789) miał... dziewiętnaścioro dzieci. Może ktoś kiedyś poskłada wszystkie dane w jedną opasłą rozprawę, bo w sumie dobrze byłoby mieć opracowane genealogie ważniejszych cieszyńskich rodzin.

Niektórzy Matterowie opuszczali Cieszyn, osiedlając się w innych miejscowościach Księstwa Cieszyńskiego. Jednym z nich był Leopold Matter (ur. 1873), syn Alojzego, blacharza z zawodu. Mieszkał w Skrzeczniu, a 23 października 1901 roku ożenił się z Marią Szostek z Piotrowic.

Budowniczy

Najsłynniejszym przedstawicielem rodu na przełomie XIX i XX wieku był Alfons Matter. Przyszedł na świat w 1853 roku jako syn Jana (ur. 1823) i jego pierwszej żony Marii z domu Rek. Uczył się w gimnazjum

• Alfons i Adela Matterowie, fotografia z 1894 roku. Źródło: zbiory Stana Grodynskiego/Wikimedia Commons. Zdjęcia: ARC

katolickim w Cieszynie, później w miejscowej Szkole Głównej. Był budowniczym, zasiadał w wydziale miejskim Cieszyna. Mieszkał na Sackiej Kępie, a po 1876 roku przeniósł się na Wyższą Bramę.

Był Niemcem, chociaż trzeba założyć, że rodzina Matterów zgermanizowała się w pokoleniu ojca lub dziadka Alfonsa. Jemu samemu daleko było od nacjonalizmów. Sprzedał budynek Macierzy Szkolnej Księstwa Cieszyńskiego, za co spotykały go szykany ze strony nadozianich Niemców.

Tym bardziej tragiczny był finał życia Alfonsa Mattera. Po II wojnie

Skąd ten ród?

Jan Albrecht Matter pochodził z Alzacji. Być może również tam prowadzą korzenie pozostałych cieszyńskich Matterów.

Gdzie doczytać?

- y Matter – genealogia, <http://przodkowiecieszyna.blogspot.com/2018/01/matter-genealogia.html> (materiały do genealogii rodu)
- y Irena French, „Budowle Alfonsa Mattera”, „Kalendarz Cieszyński”, 2012.

Krzywy kościół do naprawy

Kościół pw. św. Piotra z Alkantary w Karwinie-Kopalniach, jeden z najczęściej odwiedzanych w województwie morawsko-śląskim, czeka poważny remont. Świątynia nazywana popularnie „krzywym kościołem” otrzyma nowe pokrycie dachowe. Prace rozpoczynające się już w tym miesiącu nie wpłyną jednak na możliwość zwiedzania świątyni, która nadal będzie dostępna dla turystów.

Łukasz Klimaniec

Obecnie na dachu kościoła znajduje się bezazbestowy eternit, jakiego użyto w latach 90. podczas ówczesnego remontu, bo był to stosunkowo niedrogi materiał, a wyglądał całkiem okazale. Nie wytrzymał jednak próby czasu, bo – jak się okazało – zaczyna się kruszyć. Dlatego zapadła decyzja, żeby zastosować trwalszy materiał. Jak poinformował Václav Kotásek, kierownik Wydziału Budowlanego diecezji ostrawsko-opawskiej, wymiana pokrycia dachowego rozpocznie się już w listopadzie. Prace potrwają mniej więcej do połowy przyszłego roku.

W efekcie na powierzchnię dachu krzywego kościoła powróci tradycyjna ceramiczna dachówka, tzw. „bobówka” (od kształtu ogona bobra, w Polsce nazywana karpiówką od łusek karpia – red.), która ma znacznie lepszą trwałość niż eternit. Václav Kotásek wyjaśnia, że udało się znaleźć historyczne fotografie, które potwierdzają, że właśnie taka dachówka znajdowała się wcześniej na dachu kościoła. Wraz ze zmianą materiału zmieni się kolor dachu kościoła z ciemnoszarego na typowy ceglasty kolor wypalanych dachówek.

Remont świątyni nie ograniczy się jednak tylko do dachu – prace obejmą także naprawę zewnętrznych tynków, bowiem elewacja cierpi z powodu przechylenia kościoła i w wielu miejscach jest uszkodzona. Równocześnie prowadzona będzie także renowacja kaplic sąsiadujących z kościołem.

Remont jest możliwy dzięki dofinansowaniu z unijnego programu „Sprawiedliwa transformacja”, jakie diecezja zdobyła we współpracy z parafią. Koszty całego przedsięwzięcia wyniosą 7 mln koron, z czego 5,9 mln koron pokryje dotacja. Pozostałą część sfinansuje parafia – głównie z opłat za zwiedzanie kościoła.

Kościół św. Piotra z Alkantary przyciąga uwagę zwiedzających jako niemy świadek nieistniejącej już starej Karwiny, która zniknęła w związku z działalnością wydobywczą węgla kamiennego. Aby zapobiec zawaleniu się podkopanego kościoła, w przeszłości konieczne było rozebranie nadbudówki wieży. Udało się go ura-

• Remont świątyni nie ograniczy się tylko do dachu – prace obejmą naprawę zewnętrznych tynków i sąsiadujących z nim kaplic. Fot. Wikipedia

tować w latach 90., kiedy to spółka OKD, w ramach usuwania skutków szkód górniczych, sfinansowała zabezpieczenie konstrukcyjne kościo-

ła, który do dziś jest znacznie (o 6,8 stopnia) odchylony od osi pionowej. Budowlę wówczas wzmocniono żelbetowym pierścieniem. ▲

CO NA ANTENIE

POLSKIE WIADOMOŚCI: ĆT1 SM, niedziela, wiadomości regionalne od godz. 6.00; powtórka na antenie ĆT2, niedziela od godz. 19.30. **POLSKIE AUDYCJE:** po-pt. godz. 19.05 Ostrawa 107,3 MHz i Trzinec 105,3 MHz. **RADIO KATOWICE:** „U Polaków za Olzą” – niedz. godz. 13.05 na 103 FM. Archiwum audycji: radio.katowice.pl/Zaolzie.

CO W TERENIE

CZ. CIESZYN – MK PZKO w Cz. Cieszyń-Centrum zaprasza na spotkanie z okazji Narodowego Święta Niepodległości, które odbędzie się we wtorek 11 listopada o godz. 16.00 w dużej sali Domu Polskiego przy ul. Bożka. W programie wykład S. Foltwarcznego „Walka, marzenie, niepodległość – Piłsudski w czasie I wojny światowej” oraz występ chóru „Godulan-Ropica”. **CIERLICKO** – Kluby Kobiet i Seniora w Cierlicku-Centrum, na Kościelcu, Stanisłowicach i Grodziszczu zapraszają swych członków na spotkanie klubowe w czwartek 13 listopada o godz. 16.00 do Domu Polskiego na Kościelcu. **KARWINA** – Oddział Literatury Polskiej Biblioteki Regionalnej w Karwinie zaprasza na spotkanie z prof. K. D. Kadłubcem „Od adwentu do Godów w tradycji ludowej” w piątek 14 listopada o godz. 17.00 do budynku biblioteki na Rynku Masaryka w Karwinie-Frysztacie. Bilety w cenie 50 koron do nabycia: <https://shop.entradio.cz/event/59166>.

PIOSEK – MK PZKO zaprasza na spektakl teatralny „Garderoba damska”, który odbędzie się w niedzielę 16 listopada o godz. 18.00 w Domu PZKO „U Łabają”. Bilety: 50 koron

(w cenie lampka wina). Rezerwacja biletów: +420 605 420 219. **PTTS „BESKID ŚLĄSKI”** – Zaprasza 12 listopada na spacer z Wierką Piekarską (tel. 737 818 785). Spotykamy się koło dworca kolejowego w Hawierzowie o godz. 9.30, skąd 9.37 podjedziemy autobusem miejskim do przyst. Petřvald-Střed. Tu dołączy do nas grupa z Karwiny (dojazd z Karwiny autobusem nr 531, dojazd z dworca aut. godz. 9.31 do przystanku Petřvald-Pošta). Na spacer po Peřgowskim Lesie wyruszmy z przyst. Petřvald-Pošta po dojeździe autobusu z Karwiny, około 10.10. ▲ 15 listopada na wycieczkę na Łysą Górę zaprasza Marian Sodzawiczny, tel. 736 149 297. Startujemy z przystanku autobusowego Malenovice-Parking, a schodzić będziemy do Visalajów. Trasa liczy 15 km. Dojazd do Malenovic, punktu wyjścia patrz: <https://www.ptts-beskidslaski.cz/t36-lysa-gora-z-malenovic-na-visalaje/>. ▲ 18. 11. Wycieczka pograniczem Słowacji, Polski i Czech z Serafinova przez Jaworzynkę i Gírovą do Mostów k.Jablonkova – 20,5 km. Trasę można skrócić i zakończyć na Herczawie – 13,5 km. Dojazd do Serafinova: pociągami pospiesznymi „Kysučan” z Karwiny o 6.11, z Cz. Cieszyna o 6.26, z

Trzyńca o 6.33 do Czadcy (bilety MPS – Mały Pohraniční Styk). Z Czadcy pociągami osobowymi o 7.05 do Skalitégo-Serafinova. Dojazd autobusu z Herczawy: o 14.06, 16.06. Prowadzi Tadeusz Farnik, tel. 776 046 326. **TRZYNIEC-OSIEDLE** – MK PZKO Trzinec-Osiedle wraz z MK PZKO w Lesznej Dolnej zapraszają na tradycyjne Świniobicie – Zabijaczkę w sobotę 22 listopada o godz. 17.00 do Domu PZKO im. A. Wawrosza na Tarasie. Miejscowi z kolacją za 400 koron można rezerwować pod nr.: 606 937 459 do 15 listopada i wpłacić na konto: 1684042379/0800 (zabijaczka/nazwisko).

KUPIĘ INSTRUMENTY muzyczne. Tel. 608 374 432. **KUPIĘ MONETY I BANKNOTY**, złoto i srebro w jakimkolwiek stanie. Tel. 608 374 432.

OFERTY

KUPIĘ INSTRUMENTY muzyczne. Tel. 608 374 432.

KUPIĘ MONETY I BANKNOTY, złoto i srebro w jakimkolwiek stanie. Tel. 608 374 432.

WYSTAWY

CZ. CIESZYN, ZARZĄD GŁÓWNY PZKO, ul. Strzelnicza 28, korytarz wejściowy: wystawy z cyklu Potomkowie Piastów Cie-

WAŻNE INFORMACJE

- ☑ Nowym dostawcą dla prenumeratorów „Głosu” jest od 1 listopada 2023 roku PNS, a.s.
- ☑ Bezpłatna linia telefoniczna: 800 400 412 (czynna w dni robocze 7.30-17.00)
- ☑ Zamówienia pisemne: První novinová společnost, a.s. Zákaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickecentrum@pns.cz
- ☑ Wszelkie zamówienia, zmiany i reklamacje prosimy kierować pod nr. tel. 800 400 412.

WSPOMNIENIA

Kochana Mamusiu kochać Cię było łatwo, ale zapomnieć jest niemożliwe.
Dnia 11 listopada 2025 obchodziłaby 100 lat nasza Ukochana Mamusi, Babci i Prababci **pani WANDY RAMIKOWEJ** z domu Cechel
Dnia 15 września 2025 obchodziłaby 100 lat nasza Ukochana Mamusia. Wspominają syn Mieczysław z żoną Wierą i wnukowie Artur i Daniel z rodzinami oraz prawnuczki Laura, Ella, Emma i prawnuk Albert.

Upływa szybko życie.
Dnia 13 listopada 2025 minie 4. rocznica, kiedy na zawsze odszedł od nas nasz Ukochany Mąż, Tata i Dziadek **śp. GERHARD RASZKA** z Hawierzowa
O chwilę wspomnień proszą żona Jadzia, córka Wiesia, syn Rysiek oraz wnuczka Renatka.

NEKROLOGI

Wyrazy głębokiego współczucia panu Tomaszowi Śmiałowskiemu z powodu śmierci **OJCA** składają pracownicy Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Karwinie.

PROGRAM TV

WTOREK 11 LISTOPADA

TVP 1

5.05 Fatima (dramat) **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **8.00** Nowa droga Kościoła. Nicea 325 **8.40** C.K. Dezerterzy (komedia) **11.45** Narodowe Święto Niepodległości **14.00** Królowe Dzikiego Zachodu (western) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.35** Program rozrywkowy **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.30** Kos (dramat historyczny) **22.40** Przełęcz ocalonych (dramat wojenny).

TVP 2

5.30 Chłopiec z chmur **7.30** Pytanie na śniadanie **11.10** Lalka (dramat) **14.00** Familiada (teleturniej) **14.35** Koło fortuny (teleturniej) **15.15** Szansa na sukces. Opole 2026. Kobranocka **16.15** Tak to leciało! (teleturniej) **17.15** Miłość i nadzieja (s.) **18.15** Va banque (teleturniej) **18.50** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.25** Barwy szczęścia (s.) **19.55** Domowe patenty (mag.) **20.05** Barwy szczęścia (s.) **20.45** Dla niej wszystko (dramat) **23.10** W deszczowy dzień w Nowym Jorku (komedia USA).

TVN

5.55 Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje. Glewo **7.45** Dzień Dobry TVN **11.40** Kuchenne rewolucje. Mroków **12.40** Bitwa o gości (reality show) **13.40** The Floor (teleturniej) **14.20** DC Liga Super-Pets

16.35 Pan Samochodzik i templariusze

Znany historyk sztuki, twórca skarbów oraz właściciel niezwykłego samochodu wpada na trop skarbów templariuszy, który jest kluczem do wielkiej mocy, mogącej zachwiać równowagę dobra i zła na świecie. Wspierany przez zaprzyjanych harcerzy Pan Samochodzik rozpoczyna wielki wyścig z czasem i wroga organizacją, którego stawką jest dziedzictwo rycerskiego zakonu. Produkcja, oparta na popularnej powieści Zbigniewa Nienackiego o tym samym tytule, już wcześniej zdobyła dużą popularność wśród polskich widzów.

19.00 Fakty, sport, pogoda **20.10** Doradca smaku (mag.) **20.15** Na Wspólnej (s.) **20.55** The Floor (teleturniej) **21.35** Ślub od pierwszego wejrzenia (reality show) **22.40** Kuba Wojewódzki (talk-show) **23.45** Superwizjer (mag.).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.30** Kung Fu Panda (film anim.) **10.15** Ron Usterka **12.30** Doktor Dolittle (komedia) **14.55** Ogniem i mieczem **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.55** Milionerzy (teleturniej) **20.40** Jak rozpetąłem II wojnę światową.

TVC 1

5.59 Studio 6 **9.00** Magnum (s.) **9.50** Późne lato (film) **11.25** Spostrzeżenia z zagranicy **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości, sport, pogoda **12.30** Sama w domu **14.00** Pieczenie na niedzielę **14.35** Chwila dla piosenki **14.55** Hercule Poirot (s.) **15.45** Sprawę prowadzi Imma Tataranni (s.) **16.45** Podróż po środkowej Rwandzie **17.15** AZ kwiz **17.40** Czarne owce **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Inspektor Candice Renoir (s.) **21.55** Pięć martwych psów (s.) **22.55** Panna Holmes (s.) **23.45** Fauda (s.) **0.25** AZ kwiz.

TVC 2

5.59 Dzień dobry **8.30** Czar Wielkiej Brytanii **9.25** Mistrzowie szyfrów **10.15** Spostrzeżenia z zagranicy **10.20** Jak Wikingowie zdobyli świat **11.15** Bohaterowie legend **12.05** Nie poddawaj się **12.35** Powrót na łono natury

13.00 Niesamowita wyprawa Magellana

Film, który urzeka widzów czarno-białą, animowaną formą, dokumentuje jedną z największych wypraw odkrywczych w historii. Portugalczyk Fernão de Magalhães uczył się nawigacji i sztuki wojennej w Indiach i Maroku, gdzie walczył za swoją ojczyznę. Jednak król Portugalii odmówił uznania jego zasług. Urażony nawigator zaproponował więc królowi Hiszpanii swój śmiały, zamorski projekt...

14.00 Zwierzęca odyseja **14.50** Starożytne budowle **15.50** Błotniak łakowy - ten, który lata nad polami **16.20** Czar Wielkiej Brytanii **17.10** Bedeker **17.40** Tajlandia, rajskie wyspy **18.35** Manu i Matěj podróżują po środkowych Włoszech **19.00** Na rowerze po Czechach **19.15** Magazyn chrześcijański **19.40** Spostrzeżenia z zagranicy **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Starożytne mocarstwa **21.00** Żeglarze starożytności **21.55** Lotnicze katastrofy **22.40** Linia frontowa **23.30** Miłość i seks w Korei Południowej **0.30** Amerykańskie dynastie.

NOVA

6.00 Śniadanie **8.30** Ulica (s.) **9.35** Milionerzy (s.) **10.50** Detektyw Monk (s.) **12.00** Południowe wiadomości, sport, pogoda **12.25** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **13.40** Mentalista (s.) **15.30** Zamienimy się żonami **16.57** Popołudniowe wiadomości, sport, pogoda **17.25** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Bracia i siostry (s.) **21.45** Odnazka Wysočina (s.) **23.05** Po twojej stronie **23.50** Mentalista (s.).

PRIMA

6.00 Nowy dzień **7.05** M.A.S.H. (s.) **9.05** Słoneczna (s.) **10.30** ZOO nowe początki (s.) **11.30** VIP morderstwa (s.) **12.45** Agenci NCIS (s.) **14.40** Incognito **15.50** Tak jest, szefie! **16.55** Nakryto do stołu! **18.00** ZOO nowe początki (s.) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Polabi (s.) **21.35** 7 przypadków Honzy Dědka **23.55** Tak jest, szefie! **1.00** Policja w akcji.

ŚRODA 12 LISTOPADA

TVP 1

6.15 Akacjaowa 38 (s.) **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Rodzina (nie od) święta **8.00** Serwis Info **8.20** Zaraz wracam (s.) **9.00** Ranczo (s.) **10.00** Komisarz Alex 2 (s.) **11.00** Ojciec Mateusz 32 (s.) **12.00** Serwis Info **12.10** Agrobiznes **12.40** Rok w ogrodzie extra

Nasza planeta jest pełna oszałamiających krajobrazów – jednak duża część tych widoków pozostaje niedostępna dla większości ludzi. Tylko z lotu ptaka jesteśmy w stanie dostrzec potężne pasma górskie, rozległe lasy lub bezkresne pustynie w całej ich okazałości – i naprawdę docenić poszczególne szczegóły i elementy, które składają się na większą całość. Drony, helikoptery i balony ukazują spektakularne widoki wielkich lodowców w Alpach Europejskich, tropikalnych lasów deszczowych na Borneo, uniwistych krasowych pasm górskich w Chinach, rozległych mongolskich trawiastych równin itd.

14.00 Wichrowe wzgórze (s.) **15.00** Serwis Info **15.15** Reporterzy **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.30** Jaka to melodia? (teleturniej) **18.10** Klan (s.) **18.45** Akacjaowa 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.30** Zaraz wracam (s.) **21.10** Tak to się robi w Marsylii (s.) **22.10** Sekielski wieczorową porą **23.15** Tajemnice kultowych seriali (s.).

TVP 2

6.25 Pożyteczni.pl **6.55** Barwy szczęścia (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.50** Gwiazdorska kuchnia Ani 2 (mag.) **12.30** Koło fortuny (teleturniej) **13.15** Miłość i nadzieja (s.) **14.05** Va banque (teleturniej) **14.35** Na sygnale (s.) **15.05** La Promesa - pałac tajemnic (s.) **15.50** Domowe patenty (mag.) **16.00** Koło fortuny (teleturniej) **16.35** Familiada (teleturniej) **17.20** Miłość i nadzieja (s.) **18.15** Va banque (teleturniej) **18.50** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.25** Barwy szczęścia (s.) **20.55** Na dobre i na złe (s.) **21.55** Na sygnale (s.) **22.55** Peakzy Blindery 3 (s.).

TVN

5.55 Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje. Warszawa **7.45** Dzień Dobry TVN **11.40** Kuchenne rewolucje. Elbląg, **13.55** The Floor (teleturniej) **14.35** Ukryta prawda **17.55** Detektywi (s.) **19.00** Fakty, sport, pogoda **20.10** Doradca smaku **20.15** Na Wspólnej (s.) **20.55** The Floor (teleturniej) **21.35** Top Model (reality show) **23.15** Nie lubię poniedziałku (komedia).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.30** Malanowski i partnerzy **9.30** Trudne sprawy **11.30** Gliniarze (s.) **14.40** Dlaczego ja? **15.50** Wydarzenia **16.20** Interwencja (mag.) **16.30** Na ratunek 112 **17.00** Gliniarze (s.) **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia **19.55** Milionerzy (teleturniej) **20.30** Komediodwa środa. Nie ma mocnych **22.45** Jak rozpetąłem II wojnę światową (komedia).

TVC 1

5.59 Studio 6 **9.00** Magnum (s.) **9.45** Co umiały nasze babcie **10.15** Chwila dla piosenki **10.35** Hercule Poirot (s.) **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości, pogoda, sport **12.30** Sama w domu **14.00** Cyrk Humberto (s.) **14.55** Pr. muzyczny **15.15** Zielnik **15.45** Sprawę prowadzi Imma Tataranni (s.) **16.45** Podróż po Rangunie **17.15** AZ kwiz **17.40** Czarne owce **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Zbrodnia na dobrej drodze (s.) **21.10** Mężczyzna i cień (film) **22.35** 13. komnata Felixa Slováčka **23.05** Pr. rozrywkowy **0.00** Inspektor Candice Renoir (s.).

TVC 2

5.59 Dzień dobry **8.30** Australijska przygoda **9.25** Starożytne mocarstwa **10.20** Walijska natura **11.10** Wiadomość od Ewy Jiříčnej **11.25** Pociągi w czasie wojny **12.15** Niesamowity pałac w Fontainebleau **13.10** Duże maszyny **13.55** Szkoła narkotyków **14.25** Robotyczne prostezy - nowa nadzieja **15.50** Wiadomość od Valéry Kovača **16.05** Telewizyjny klub niesłyszących

16.30 Żeglarze starożytności

Zespół czeskich archeologów eksperymentalnych próbuje udowodnić, że pierwsi rolnicy mogli przepłynąć morze z Azji Mniejszej do Europy na statkach wykutych kamiennymi narzędziami z jednego pnia drzewa. Ekspedycja, kierowana przez archeologa Radomira Tichý'ego, wypłynęła z wyspy Samos i dotarła do Grecji kontynentalnej, pokonując dystans około 500 kilometrów...

17.25 Kreta, kołyska rejonów śródziemnomorskich **18.20** Z kucharkiem dookoła świata **19.15** Historie budowli **19.25** Bogowie i mity starożytnej Europy **19.40** Spostrzeżenia z zagranicy **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Miroslav Zikmund: droga przez stulecie **21.00** Bedeker **21.30** Świat w zarysach **21.55** Żegnaj przyjacielu (film) **23.50** Rozwiązywanie tajemnic **0.40** Wspomnienia listonosza 1914-1918.

NOVA

6.00 Śniadanie **8.30** Ulica (s.) **9.30** Bracia i siostry (s.) **10.55** Detektyw Monk (s.) **12.00** Południowe wiadomości, sport, pogoda **12.25** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **13.40** Mentalista (s.) **15.30** Zamienimy się żonami **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.30** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Hell's Kitchen Czechi (reality show) **21.40** Tajemniczy szef Słowacja (reality show) **23.05** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) **0.05** Mentalista (s.).

PRIMA

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.30** Malanowski i partnerzy **9.30** Trudne sprawy **11.30** Polabi (s.) **12.45** Agenci NCIS (s.) **14.40** Incognito **15.50** Tak jest, szefie! **16.55** Nakryto do stołu! **18.00** ZOO nowe początki (s.) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Koledzy (s.) **21.40** Show Jana Krausa **23.50** Tak jest, szefie! **0.55** Policja w akcji.

CZWARTEK 13 LISTOPADA

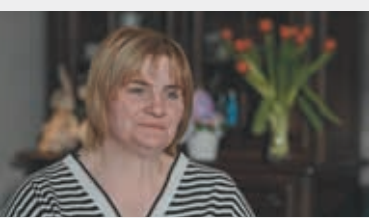
TVP 1

6.15 Akacjaowa 38 (s.) **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Pełnia wiary **8.00** Serwis Info **8.20** Zaraz wracam (s.) **9.00** Ranczo (s.) **10.00** Komisarz Alex 2 (s.) **11.00** Ojciec Mateusz 32 (s.) **12.00** Serwis Info **12.10** Agrobiznes **12.40** To się oplaca (mag.) **12.55** Natura w Jedynce. Dzik - nietypowy sąsiad **14.00** Wichrowe wzgórze (s.) **15.00** Serwis Info **15.15** Reporterzy (mag.) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.30** Jaka to melodia? (teleturniej) **18.10** Klan (s.) **18.45** Akacjaowa 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.30** Zaraz wracam (s.) **21.10** Ojciec Mateusz 34 (s.) **22.10** Sprawa dla reportera **23.10** Jak zarobić na Etiopii (film dokumentalny).

TVP 2

6.25 Operacja zdrowie (mag.) **6.55** Barwy szczęścia (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie

11.45 Podróż po jeden uśmiech

Program łączący wątki edukacyjne i rozrywkowe. W atrakcyjnej, lekkiej formule autorzy prezentują możliwości współczesnej stomatologii. Każdy odcinek jest osobnym „studium przypadku”, opowiadającym historię osoby, która decyduje się na stomatologiczną metamorfozę. Widz poznaje bohatera w jego codziennym środowisku i śledzi całą ścieżkę, jaką musi pokonać, aby osiągnąć spodziewany efekt...

12.30 Koło fortuny (teleturniej) **13.15** Miłość i nadzieja (s.) **14.05** Va banque (teleturniej) **14.35** Na sygnale (s.) **15.05** La Promesa - pałac tajemnic **16.00** Koło fortuny (teleturniej) **16.35** Familiada (teleturniej) **17.20** Miłość i nadzieja (s.) **18.15** Va banque (teleturniej) **18.50** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.25** Barwy szczęścia (s.) **19.55** Domowe patenty (mag.) **20.05** Barwy szczęścia (s.) **20.45** Berlin Ku'damm 59 (s.) **21.45** Morderstwa w Cognac (film kryminalny) **23.35** Rodzinka.pl (s.).

TVN

6.10 Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje. Prudnik **7.45** Dzień Dobry TVN **11.40** Kuchenne rewolucje. Sosnowiec **13.55** The Floor (teleturniej) **14.35** Ukryta prawda **17.55** Detektywi (s.) **19.00** Fakty, sport, pogoda **20.10** Doradca smaku (mag.) **20.15** Na Wspólnej (s.) **20.55** The Floor (teleturniej) **21.35** Kuchenne rewolucje **22.45** Złe mamuśki (komedia USA).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.30** Malanowski i partnerzy **9.30** Trudne sprawy **11.30** Gliniarze (s.) **14.40** Dlaczego ja? **15.50** Wydarzenia **16.20** Interwencja (mag.) **16.30** Na ratunek 112 **17.00** Gliniarze (s.) **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.55** Milionerzy (teleturniej) **20.30** Nasz nowy dom (reality show) **21.40** Przyjaciółki (s.) **22.55** Miłość do kwadrata jeszcze raz (komedia romantyczna).

PROGRAM TV

CO W TEATRZE

SCENA BAJKA – CZ. CIESZYN: Sametowy króliczek (11, godz. 10.00, 12, godz. 8.30, 10.30, 13, godz. 10.00).

SCENA CZESKA – KARWINA: Romeo i Julia (12, godz. 10.00, 19.00).

CO W KINACH

BYSTRZYCA: Sezony (12, godz. 18.05).

HAWIERZÓW – Centrum: Pohádka po babcię (11, 12, godz. 17.00); Die My Love (11, godz. 18.00); Predator. Strefa zagrożenia (11, 12, godz. 19.30); Jemny rváč (12, godz. 9.30); **Roofman (12, godz. 18.00);** North (13, godz. 17.00); Shadow of Victory (13, godz. 18.00); Milion (14, godz. 19.30).

JABŁONKÓW: Milion (11, godz. 18.00).

KARWINA – Centrum: Super Charlie (12, godz. 17.30); Jarek (13, godz. 15.30).

KARWINA – Ex: Raději zešleť v divočině (13, godz. 18.00).

CO W STREAM-IE

Strefa Gangsterów

10-odcinkowy dramat kryminalny stworzony przez Ronana Bennetta (twórcę „Top Boy”) i wyreżyserowany przez m.in. Guya Ritchiego. Akcja toczy się w brutalnym świecie przestępczych klanów Londynu, kiedy dwie potężne rodziny – Harriganowie i Stevensonowie – rozpoczynają bezwzględną wojnę o władzę i kontrolę nad miastem.

W samym centrum konfliktu znajduje się Harry Da Souza (Tom Hardy) – zadziorny i jednocześnie przystojny fixer, który doskonale zna zasady lojalności i wie, kiedy należy opowiedzieć się po stronie konkretnej frakcji. Tom Hardy, jako kluczowa postać, wnosi do roli intensywność i nieprzewidywalność, a jego postać staje się katalizatorem wydarzeń, które zaważą na przyszłości obu imperiów.

6.00 Śniadanie **8.30** Ulica (s.) **9.35** Hell's Kitchen Czechi (reality show) **10.55** Detektyw Monk (s.) **12.00** Południowe wiadomości **12.25** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **13.45** Mentalista (s.) **15.35** Zamienimy się żonami **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.30** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Bracia i siostry (s.) **21.40** Comeback (s.) **22.55** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) **23.55** Mentalista (s.).

PRIMA

6.00 Nowy dzień **7.05** M.A.S.H. (s.) **9.10** Słoneczna (s.) **10.35** ZOO nowe początki (s.) **11.35** Koledzy (s.) **12.45** Agenci NCIS (s.) **14.40** Incognito **15.45** Tak jest, szefie! **16.55** Nakryto do stołu! **18.00** ZOO nowe początki (s.) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Polabi (s.) **21.35** Incognito **23.50** Tak jest, szefie! **1.00** Policja w akcji.

Jeffrey jest przestępcą – celebrytą. Choć nikt nie zna jego tożsamości, dzięki nietypowej metodzie działania – wchodzi przez dach do restauracji McDonald's – i szamankiemu zachowaniu wobec swych ofiar, staje się jednym z najsłynniejszych złodziei w Ameryce. Ścigany przez policję i FBI od tygodni ukrywa się w wielkim sklepie z zabawkami i wiedzie podwójne życie jako nowy członek lokalnej społeczności. Jednak, gdy zakocha się w samotnej matce, straci swą legendarną czujność i zacznie popełniać błędy...

i wewnętrzne rozgrywki dodają fabule dramaturgii i budują napięcie w domowych i gangsterskich układach.

Kiedy rodzinne wojny ewoluują, zdrady, intrygi i brutalne eliminacje stają się codziennością. Finał pierwszego sezonu, zatytułowany „The Beast in Me”, przynosi szokujące zwroty akcji i dramatyczne śmierci. Kevin, syn Harrigana, przejmując kontrolę wewnątrz rodu, zabija Ritchiego Stevensona i ujawnia, że Maeve była architektem chaosu, traktując wojnę jako test dla rodziny. Kryzys moralny i rodzinne zdrady zamieniają wieloletni konflikt w spektakularną batalię

POSTSCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

MINIKWADRAT MAGICZNY I

Pionowo i poziomo jednakowo:

1.

terytorium państwa lub województwo w Czechach

2.

korytko wokół dachu

3.

jon o ujemnym ładunku elektrycznym

4.

Austen, pisarka lub Fonda, aktorka.

1

2

3

4

1

2

3

4

Wyrazy trudne lub mniej znane: JANE

MINIKWADRAT MAGICZNY II

Pionowo i poziomo jednakowo:

1.

grochówka, fasolowa lub krupnik

2.

kierowniczy lub hamulcowy w samochodzie

3.

miasto we Włoszech, z uniwersytetem założonym w 1222 roku

4.

Adam dla znajomych.

1

2

3

4

1

2

3

4

Wyrazy trudne lub mniej znane: PADWA

KWADRAT MAGICZNY

Rozwiązaniem dodatkowym jest nazwa miasta w Polsce, w województwie dolnośląskim, w powiecie lubańskim. Historycznie leży ono na Górnych Łużycach, których wschodnią granicę stanowi rzeka Kwisa. Uzyskało lokację miejską w 1329 roku, zdegradowane w 1945 roku, ponowne nadanie praw miejskich nastąpiło w 1962 roku...

Pionowo i poziomo jednakowo:

1.

..., Węgier dwa bratanki: tak do szabl, jak do szklanki
2.

dramat muzyczny oparty na libretcie, np. Halka, Aida czy Carmen
3.

ROZWIĄZANIE DODATKOWE
4.

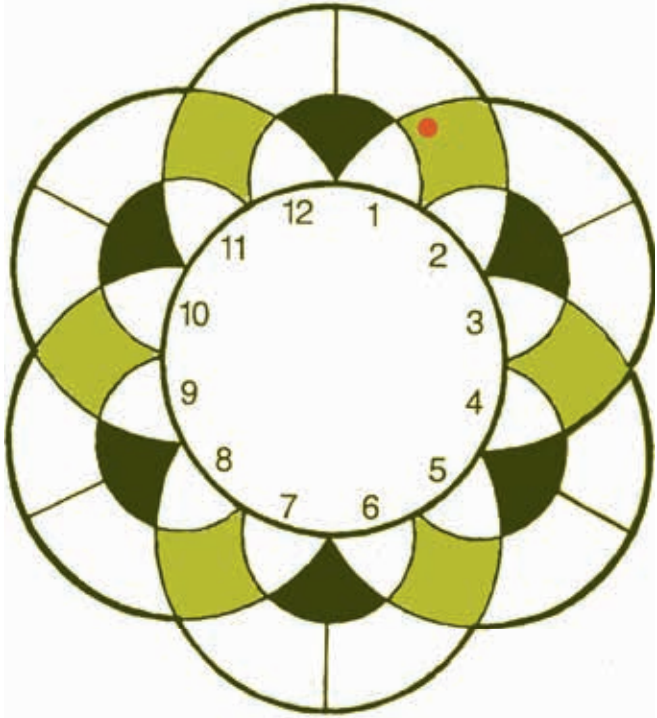
najjaśniejsza gwiazda w gwiazdozbiórze Zajaca
5.

cel pielgrzymek muzułmańskich, meczet w Mekce, z wmurowanym Czarnym Kamieniem, relikwią mahometan.

Wyrazy trudne lub mniej znane: ARNEB

	1	2	3	4	5
1					
2					
3					
4					
5					

LOGOGRYF ŁUKOWATY

Rozwiązaniem jest nazwa miasta w województwie mazowieckim, w powiecie radomskim. Położone jest nad rzeką Zagożdżonką, na Nizinie Środkowomazowieckiej, na dawnej ziemi radomskiej historycznej Małopolski...

- 1.-4.

nazwa lub wyraz utworzony od imienia lub nazwiska osoby
- 3.-6.

dawna nazwa Japonii
- 5.-8.

niecka, kotlina w górach, np. Chochołowska albo Kościeliska

- 7.-10.

między przedrostkiem a przyrostkiem
- 9.-12.

metalowe, często ozdobne umocnienie drewnianych przedmiotów: drzwi, okien, skrzyń, szaf
- 11.-2.

dwugłowy miesiąc ramienia.

Wyrazy trudne lub mniej znane: INFIKS

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana nagroda. Rozwiązania prosimy przysyłać na e-mail: info@glos.live. Termin ich nadsyłania upływa w piątek 21 listopada 2025 r.

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. Polonia i Polacy za granicą 2023 ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”

MINISTERSTWO KULTURY

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Ostrawie

Fundacja POMOC POLAKOM NA WSCHODZIE im. Jana Olszewskiego

STOWARZYSZENIE „WSPÓLNOTA POLSKA”

Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC, ul. Grabińska 33, 737 01 Czeski Cieszyń, IČO: 00535613, w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. IČO: 26792575 • Adres: Redakcja „Głosu”, ul. Strzelnicza 28, Czeski Cieszyń 737 01 • Redaktor naczelny: Tomasz Wolff, wolff@glos.live • Zastępca redaktora naczelnego, redaktor sportowy: Janusz Bittmar, bittmar@glos.live • Redaktorzy terenowi: Danuta Chlup, danuta.chlup@glos.live • Łukasz Klimaniec, klimaniec@glos.live • Fotoreporter: Norbert Dąbkowski, dabkowski@glos.live • Doradca ds. reklamy: Beata Schönwald, beata.schonwald@glos.live • Projekt markiety: Jacek Utko • Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, e-mail: info@glos.live • www.glos.live • Pismo wychodzi we wtorki i piątki • Dostawę prenumeratorom prowadzi PNS, a.s. Páseřická 1/2773, 193 00 Praha 9-Horní Počernice. Zamówienia pod adresem: První novinová společnost, a.s., Základnické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickecentrum@pns.cz. Reklamacje tel. 800 400 412 • Kolportaż: PNS, a.s. • Druk: CZECH PRINT CENTER a.s. Na Rovince 876, 720 00 Ostrava-Hrabová • Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania • Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indeksu 42501, ISSN 2570-8708.

„Głos” należy do Stowarzyszenia Dzienników Mniejszości Narodowych i Etnicznych Europy MIDAS